

Regionalt skärgårdssamarbete

Bakgrund

Projektet "Regionalt skärgårdssamarbete" syftar till att förbättra förutsättningarna för båtliv, båtturism och lokalt näringsliv längs kusten och i skärgårdarna i Gävleborgs och Uppsala län.

Initiativet kom 2013 från Gästriklands Båtförbund och Gävle kommun som samarbetade för att förbättra några naturhamnar genom att lägga ut bryggor och bojar samt ordna med grillplatser och mulltoaletter.

Man diskuterade om det skulle finnas fördelar med ett större samarbete och kallade representanter från båtförbund, kommuner, länsstyrelser, regioner, stiftelser m.fl. till ett möte i Gävle i februari 2014.

De ca 30 deltagarna var övervägande positiva till ett utökat samarbete mellan myndigheter och organisationer. Man beslöt att inleda en förstudie för att undersöka om det kunde finnas fördelar med ett gränsöverskridande samarbete.

Förstudie

För att genomföra en seriös förstudie organiserades en projektgrupp och en styrgrupp bland de inblandade intressenterna. Finansieringen ordnades förutom av eget ideellt arbete genom EU-bidrag och bidrag från de olika myndigheterna så att en projektledare kunde upphandlas.

Målet med förstudien var att undersöka förutsättningarna att

- vidareutveckla naturhamnar och besökshamnar.
- skapa nya säkra farleder och bättre tillgänglighet.
- ta fram dokumentation och information gällande besöksmål, hamnar och faciliteter.
- se över organisation och förvaltning.
- efter förstudien gå vidare med genomförandeprojekt.

Förstudien genomfördes främst under 2015 och resultatet presenterades i mars 2016. Slutsatserna blev i korthet att det fanns stora fördelar med ett samarbete för att uppnå de önskade målen och inte minst att en gränsövergripande förvaltnings- eller driftorganisation måste skapas för att fortsätta att driva samarbetet vidare.

Ansvarsfördelning

Tidigt fördelades ansvaret för att gå vidare i samarbetet så att "landorganisationerna" skulle svara för infrastrukturen dvs. gästhamnar, besökshamnar, naturhamnar, naturreservat, sjömätning, utprickning, soptömning, broschyrer mm. Båtförbunden fick huvudansvar för att ta fram en hamn- och farledsbeskrivning.

Infrastruktur

Flera av de deltagande kommunerna har nu planerat, påbörjat eller genomfört förbättrade förutsättningar för båtlivet, båtturismen eller det lokala näringslivet, ofta finansierat genom olika EU-projekt såsom Smart Marina, Port Mate och Central Baltic och i några fall i samarbete med båtförbunden.

Några exempel:

- Östhammars kommun bygger ut gästhamnen i Öregrund.
- Tierps kommun planerar en upprustning av hamnen i Ångskär och har skapat ett naturreservat i Björns skärgård och planerar att öka tillgängligheten där.
- Gävle kommun har byggt en ny gästhamn i stadens centrum och en i anslutning till Furuviksparken.
- Söderhamns kommun har förbättrat gästhamnen i stadens centrum och installerat belysning på Storjungfrun.
- Hudiksvalls kommun har rivit ett gammalt vindskydd med grillplats på Agön (Storhamn) och ersatt det med två nya vindskydd med grillplats plus två grillplatser utan vindskydd varav ett med tak. Vidare håller man på att bygga en uthyrningsstuga med två lägenheter som ska vara färdig till sommaren 2020

Genom projektet KOMPIS (Kommunal planering i statlig samverkan) har en interaktiv karta tagits fram som visar intressanta besöksmål och färdvägar längs kusten. Sjömätning (ramning) har utförts på intressanta platser längs hela kuststräckan som komplettering till befintlig sjömätning.

Hamn- och farledsbeskrivning

Hälsinglands, Gästriklands och Roslagens Båtförbund kom överens om att Roslagens Båtförbund skulle hålla samman arbetet med att få fram en hamn- och farledsbeskrivning. Eftersom förbunden själva inte har möjligheter att göra ett så stort arbete togs kontakt med tänkbara producenter. Valet föll på det norska företaget Skagerrak Forlag AS som i samarbete med svenska Hydrographica bl.a. har gjort Hamnguiden 5 – 9 som täcker den svenska kusten från Svinesund till Arholma, Öland, Gotland, Vänern, Vättern och Göta kanal m.fl. kanaler. De var intresserade av att göra en fortsättning norr om Arholma, men hade dittills avstått eftersom de bedömde den ekonomiska risken vara för stor med det kundunderlag som man ansåg finnas för en fortsättning norrut.

För att minska den ekonomiska risken och att bredda kundunderlaget önskade förlaget att få ett ekonomiskt tillskott och att även Höga Kusten skulle vara med i boken. Man enades om detta och namnet på produkten fastställdes till

”Hamnguiden 10. Arholma – Höga Kusten”. Kontakt togs med Västernorrlands Båtförbund som bjöd in samtliga fem kustkommuner i Västernorrland, Destination Sundsvall och Höga Kusten Destination AB till ett möte i april 2019. Samtliga inbjudna mötesdeltagare var mycket positiva till att få en hamn- och farledsbeskrivning och att bidra till det ekonomiska tillskott som erfordrades. Det betonades särskilt att det ekonomiska tillskottet inte skulle ses som ett bidrag till båtlivet utan som en investering för att få en ökad båtuturism och i förlängningen underlätta för det lokala näringslivet längs kusten och i skärgårdarna.

Ekonomi var nu säkrad genom att Svenska Båtunionen, Saltsjön-Mälarens Båtförbund, samtliga sju kustkommuner i Gävleborgs och Uppsala län, samtliga fem kustkommuner i Västernorrlands län, Näringslivsbolaget i Sundsvall AB och Höga Kusten Destination AB i varierande grad hade bidragit eller utlovat bidrag och det var dags att skriva ett avtal om produktion.

Ett avtal mellan båtförbunden och förlaget skrevs efter juridisk granskning i augusti 2019. Båtförbunden ska bistå Hydrographica med en inventering och förslag på lämpliga hamnar och färdevägar. Förslaget omfattar omkring 200 hamnar från Arholma till Örnsköldsvik. Ett ekonomiskt tillskott ska utbetalas uppdelat på tre tillfällen vartefter arbetet framskrider.

En knäckfråga var när produkten, som omfattar en bok och en digital utgåva ska vara färdig för försäljning med en utformning i likhet med tidigare Hamnguiden från förlaget. Arbetet är omfattande eftersom kuststräckan är lång och Hydrographica besöker alla platser för att fotografera från marken och luften, loda, rita kartor och skriva text mm. Man förlitar sig inte på andrahandsuppgifter. Eftersom alla är överens om att det är viktigare att produkten blir bra än att det går fort blev resultatet i avtalet att den ska vara klar för försäljning senast under första kvartalet 2023.

Fortsättning på Regionalt skärgårdssamarbete.

För att driva samarbetet vidare behöver en gränsöverskridande förvaltnings- eller driftorganisation skapas av berörda myndigheter. Vid ett möte i oktober 2019 med de tre båtförbunden och alla sju kommunerna i Regionalt skärgårdssamarbete överenskoms att bilda en arbetsgrupp för att informera respektive kommunledning med syfte att skapa en sådan organisation eventuellt under ledning av region Uppsala och/eller Gävleborg.

Sammanfattande erfarenheter

Genom projektet Regionala skärgårdssamarbete har det skapats ett brett kontaktnät mellan myndigheterna och båtförbunden. Kunskap och idéer har kunnat överföras som har gynnat alla parter. Utan samarbetet hade det inte blivit någon hamn- och farledsbeskrivning och troligen inte heller den satsning på båtliv och båtuturism som nu görs i många kommuner. Arbetet är långsiktigt, både att skapa relationer, förbättra infrastrukturen och inte minst att skapa ekonomiska förutsättningar för en utbyggnad av lämpliga besöksmål.

De tre medverkande båtförbunden i Regionalt skärgårdssamarbete, Hälsinglands, Gästriklands och Roslagens Båtförbund besöker gärna andra båtförbund som vill diskutera ett liknande samarbete.